

Viite

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024 sekä Euroryhmän ja laajennetun kokoonpanon kokoukset 20.6.2024, Luxemburg

Suomea kokouksissa edustavat valtiovarainministeri Riikka Purra ja pysyvä edustaja Markku Keinänen.

Tiivistelmä

Ehdotukset arvonlisäverotuksen nykyaikaistamiseksi (digiajan ALV)

Neuvosto jatkaa keskustelua Euroopan komission 8.12.2022 antamista ehdotuksista neuvoston direktiiviksi ja asetuksiksi, joilla nykyaikaistettaisiin arvonlisäverojärjestelmää siten, että arvonlisäverosäännöt soveltuisivat entistä paremmin liiketoimintaan digiaikana. Tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyksensä lainsäädäntöehdotuksesta. Jäsenvaltioiden suuri enemmistö tukee ehdotuksia. Suomen kannat komission alkuperäiseen ehdotukseen on määritelty eduskunnalle toimitetussa kirjelmässä U 103/2022 vp. Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiehdotuksen.

Ukrainan tukeminen

Neuvoston on tarkoitus keskustella Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Puheenjohtajan ennakkotiedon mukaan Ukrainan valtiovarainministeri Serhiy Marchenko osallistuu vieraana kokouksen alkuosaan. Neuvoston on tarkoitus käydä keskustelua Venäjän keskuspankin pysäytetyistä varoista muun muassa 13.-15.6.2024 pidettävän G7-huippukokouksen annin pohjalta. Neuvosto saanee myös tilannekatsauksen Ukrainan taloudesta, rahoitustarpeista ja Ukraina-tukivälineen toimeenpanosta sekä 14. pakotepakettista.

Muut asiat

Neuvosto saa tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta ja samassa yhteydessä neuvoston on tarkoitus hyväksyä Irlannin päivitetty elpymissuunnitelma. EU-ohjausjaksoon liittyen komissio esittelee neuvostolle kevätpaketin, jonka se julkaisee 19.6.2024. Lisäksi hyväksytään Ecofin-neuvoston raportti Eurooppa-neuvostolle Belgian pj-kaudella käsitellyistä veroasioista sekä yritysverotuksen käytännösääntöryhmän työtä koskevat päätelmät. Lopuksi puheenjohtaja informoi YK:ssa meneillään olevasta verotusta koskevasta työstä.

Euroopan vakausmekanismin hallintoneuvoston vuosikokous 20.6.2024

Euroopan vakausmekanismin (EVM) hallintoneuvoston vuosikokous pidetään 20.6.2024. Hallintoneuvoston jäsen, valtiovarainministeri Riikka Purra edustaa kokouksessa Suomea. Kokouksessa käydään poliittinen keskustelu EVM:n laatimasta raportista koskien vakausmekanismin lainakapasiteettia, pääomia sekä eri lainainstrumentteja. Lisäksi tehdään hallinnollisia päätöksiä, joiden myötä hyväksytään mm. EVM:n edellisen vuoden tilinpäätös ja vuosikertomus.

Euroopan investointipankin valtuuston vuosikokous 21.6.2024

Euroopan investointipankin valtuusto kokoontuu Belgian valtiovarainministeri Vincent van Peteghem in johdolla vuosikokoukseensa Ecofin-kokouksen alla. Kokouksen asialistalla on pankin strateginen tiekartta vuosille 2024-2027. Pankin rooli EU:n tavoitteita tukevissa toimissa kuten muiden muassa Euroopan investointivajeen rahoittaminen, Euroopan kilpailukyvyn vahvistaminen, ilmastotoimet sekä turvallisuus- ja puolustusteollisuuden tukeminen noussevat esille tässä keskustelussa. Tarkastusvaliokunnan raportti esitellään ministereille.

Euroryhmä 20.6.

Euroryhmässä ovat esillä euron kansainvälinen rooli ja IMF Artikla IV –konsultaatio euroalueella. Euroryhmän laajennetun kokoonpanon asialistalla on euroalueen kilpailukyky, erityisesti teollisuuspolitiikka ja markkinoiden integraatio.

Asialista:

1. Asialistan hyväksyminen
2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen

Lainsäädäntöasiat

3. **Komission ehdotukset arvonlisäverotuksen nykyaikaistamiseksi digiaikana (digiajan alv)**
 - a) **Direktiivin muuttaminen arvonlisäverosäätöjen mukauttamiseksi digiaikaan** s. 5
= *Yleisnäkemys*
 - b) **Asetuksen muuttaminen digiajan edellyttämien alv-alan hallinnollista yhteistyötä koskevien järjestelyjen osalta**
= *Poliittinen yhteisymmärrys*
4. **Muut asiat**
Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin/ -
= *Puheenjohtaja tiedottaa*

Ei-lainsäädäntöasiat

5. **Komission ehdotukset arvonlisäverotuksen nykyaikaistamiseksi digiaikana (digiajan alv) / Täytäntöönpanoasetuksen muuttaminen tiettyjä ALV-järjestelmiä koskevien tietovaatimusten osalta**
= *Poliittinen yhteisymmärrys*
6. **Taloudellinen elpyminen Euroopassa** s. 10
 - a) **Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano**
= *Tilannekatsaus*
 - b) **Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset (Irlannin suunnitelman päivitys)**
= *Hyväksyminen*
7. **Eurooppalainen ohjausjakso 2024; Kevätpaketti** s. 14
= *Komissio esittelee*
8. **Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset** s. 16
= *Näkemystenvaihto*
9. **Ecofin-neuvoston raportti veroasioista Eurooppa-neuvostolle** s. 21
= *Hyväksyminen*
10. **Päätelmät yritysverotuksen Käytännesääntö-työryhmässä saavutetusta edistyksestä Belgian pj-kaudella** s. 23
= *Hyväksyminen*
11. **Muut asiat**
YK:n veroasioiden erityiskomitea
= *informaatiokohta*

Torstai 20.6.

- 12.30 Euroopan vakausmekanismin (EVM) hallintoneuvoston vuosikokous
15.00 Euroryhmä s. 25
17.00 Euroryhmä laajennettu kokoonpano s. 26

Perjantai 21.6.

- 8.00 Euroopan investointipankin (EIP) valtuuston vuosikokous
10.00 Aamiainen
11.00 ECOFIN-neuvosto

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/1533/2022-VM-16

Niiranen Tea

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.06.2024, Luxemburg; 3. Komission ehdotukset arvonlisäverotuksen nykyaikaistamiseksi digiaikana (digiajan alv)

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

U 103/2022 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemyksensä lainsäädäntöehdotuksesta.

Komissio antoi joulukuussa 2022 direktiivi- ja asetusehdotukset, joilla nykyaikaistettaisiin arvonlisäverojärjestelmää siten, että arvonlisäverosäännöt soveltuisivat entistä paremmin liiketoimintaan digiaikana. Ehdotus sisältää kolme osa-aluetta: digitaalinen alv-raportointi ja sähköinen laskutus (digital reporting requirements, DRR), alustatalouden alv-säännöt (platform economy) sekä EU:n yhteinen alv-rekisteröinti (single VAT registration, SVR).

Asian käsittely neuvoston työryhmässä on aloitettu 12.12.2022 ja sitä on käsitelty useissa neuvoston välillisen verotuksen työryhmän kokouksissa vuosien 2023 ja 2024 aikana. Asiaa on käsitelty korkean tason verotyöryhmässä 2.5.2024 ja 11.6.2024 sekä Coreperissä 20.11.2023, 8.5.2024 ja 11.6.2024.

Ehdotuksia on käsitelty Ecofin-neuvostossa 14.5.2024. Jäsenvaltioiden suuri enemmistö tukee ehdotuksia. Yksi jäsenvaltio ei toukokuun Ecofin-neuvostossa ollut valmis hyväksymään alustatalouden alv-sääntöjä koskevaan osioon sisältyvää ehdotusta oletetun suorittajan mallista, jolla kasvatettaisiin alustojen roolia arvonlisäveron kantamisessa. Puheenjohtaja on laatinut viimeisimmän kompromissiehdotuksen 31.5.2024. Sitä ei ole käsitelty neuvoston työryhmässä.

Suomen kanta

Suomen kannat komission alkuperäiseen ehdotukseen on toimitetussa kirjelmässä U 103/2022 vp., jossa todetaan mm. seuraavaa:

Valtioneuvosto tukee ehdotusten tavoitetta nykyaikaistaa arvonlisäverojärjestelmää

siten, että arvonlisäverosäännöt soveltuvat entistä paremmin liiketoimintaan digiaikana. Tavoite hyödyntää digitaaliteknologioiden tarjoamia mahdollisuuksia veropetosten torjunnassa on kannatettava. Valtioneuvosto pitää tärkeänä myös tavoitetta yksinkertaistaa arvonlisäverojärjestelmää ja vähentää yritysten hallinnollisia kustannuksia.

Suomi voi hyväksyä puheenjohtajan kompromissiehdotuksen.

Pääasiallinen sisältö

Tausta ja tavoite

Ehdotusten tarkoituksena on nykyaikaistaa, selkeyttää ja yksinkertaistaa alv-sääntöjä EU:ssa. Komission mukaan alv-järjestelmästä on tullut petoksille altis sekä monimutkainen yrityksille. Alv-järjestelmässä ei ole vielä täysimääräisesti hyödynnetty teknologian kehityksen mukanaan tuomia mahdollisuuksia. Uusien digitaalisten ratkaisujen avulla voidaan puuttua alv-vajeeseen entistä tehokkaammin. Samalla niiden avulla voidaan yksinkertaistaa alv-velvoitteita ja pienentää näistä yrityksille aiheutuvia kustannuksia. Ehdotuksilla pyritään myös vastaamaan alustatalouden alv-haasteisiin. Ehdotusten tavoitteena on nykyaikaistaa alv-raportointivelvoitteita ja helpottaa sähköistä laskutusta, päivittää alustatalouden arvonlisäverosäännöksiä ja siirtyä yhteiseen arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröintiin EU:ssa.

Säätelyn pääpiirteet

Digitaalinen alv-raportointi ja sähköinen laskutus

Ehdotuksilla otettaisiin käyttöön yhdenmukainen liiketoimikohtainen alv-raportointi EU:ssa rajat ylittävissä yritysten välisissä liiketoimissa. Tämä digitaalinen raportointi perustuisi pakolliseen sähköiseen laskutukseen. Samalla luovuttaisiin yhteenvetoilmoituksista. Puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaan tiedot raportoitaisiin samalla hetkellä, kun sähköinen lasku annetaan. Raportointivelvollisuus koskisi myyjän lisäksi ostajaa, koska arvonlisäveropetosten torjunnassa olisi tärkeää voida verrata myyjän ilmoittamia tietoja ostajan ilmoittamiin tietoihin. Kompromissiehdotuksen mukaan jäsenvaltioilla olisi kuitenkin mahdollisuus halutessaan olla soveltamatta ostajan raportointivelvollisuutta. Ostajan tulisi raportoida tiedot viimeistään viiden päivän kuluttua laskun vastaanottamisesta.

Raportoinnin pohjana käytettäisiin rakenteista sähköisessä muodossa olevaa laskua. Standardina olisi yhteinen eurooppalainen sähköisen laskutuksen standardi. Tämän standardin mukaiset laskut tulisi hyväksyä kaikissa jäsenvaltioissa. Kompromissiehdotuksen mukaan lasku olisi annettava viimeistään kymmenen päivän kuluttua verotettavasta tapahtumasta. Laskuista raportoitaisiin verohallinnolle tietyt valvonnan kannalta tarpeelliset tiedot, eikä tätä enempää saisi jäsenvaltiokohtaisesti vaatia.

Jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus ottaa liiketoimikohtainen raportointi käyttöön myös kotimaisissa tilanteissa. Jäsenvaltion sisäisten raportointivelvoitteiden tulisi vastata pääpiirteiltään Yhteisön sisäisiä liiketoimia koskevia digitaalisia raportointivaatimuksia. Jäsenvaltiot voisivat hyväksyä kotimaan kaupassa eurooppalaisen sähköisen laskutuksen standardin lisäksi myös muita laskumuotoja. Niiden jäsenvaltioiden, joilla on jo käytössä kansallinen liiketoimikohtainen raportointi, tulisi kompromissiehdotuksen mukaan mukauttaa jäsenvaltion sisäiset raportointivelvoitteet yhteensopiviksi Yhteisön sisäisiä liiketoimia koskevien raportointivaatimusten kanssa vuoteen 2035 mennessä.

Komissio ehdottaa uutta keskitettyä sähköistä arvonlisäverotietojärjestelmää (VIES-keskusjärjestelmä), jotta liiketoimikohtaisesti raportoidut tiedot rajat ylittävistä liiketoimista olisivat tehokkaasti jäsenvaltioiden verohallintojen saatavilla ja voitaisiin helpottaa analyysien tekoa ja tietojen ristikkäistarkastuksia EU:ssa. Jäsenvaltioille asetettaisiin velvoite välittää tietoja VIES-keskusjärjestelmään.

Alustatalouden alv-säännöt

Alustojen roolia arvonlisäveron kantamisessa vahvistettaisiin erityisesti silloin, kun ne mahdollistavat lyhytaikaisten majoituspalvelujen tai maanteitse tapahtuvan henkilökuljetuspalvelujen myynnin. Ehdotuksen mukaan sähköisen rajapinnan, kuten markkinapaikan, alustan tai portaalin, ylläpitäjän katsottaisiin tietyin ehdoin ostavan majoitus- tai henkilökuljetuspalvelun myyjältä ja myyvän sen edelleen ostajalle. Menettelyä sovellettaisiin silloin, kun lyhytaikaisen majoituspalvelun tai henkilökuljetuspalvelun varsinainen myyjä on muu kuin verovelvollinen, kuten yksityishenkilö tai vähäisen liiketoiminnan harjoittaja (pienyrittäjä). Puheenjohtajan kompromissiehdotuksen mukaan pienyrityksiä koskevaa poikkeusta soveltavilla jäsenvaltioilla olisi laaja liikkumavara määrittää, millä edellytyksillä poikkeusta voitaisiin soveltaa jäsenvaltion alueella. Edellytysten ei kuitenkaan tulisi aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa alustoille tai alustojen kautta palveluja myyville yrityksille. Alustan ylläpitäjä tilittäisi arvonlisäveron sen kautta tapahtuvasta majoitus- tai henkilökuljetuspalvelun myynnistä. Lyhytaikaisena majoituspalveluna pidettäisiin majoituksen keskeytyksetöntä vuokrausta enintään 30 yön ajaksi. Alustojen suorittamien palvelujen myyntimaasäännöksiä selkeytettäisiin siten, että alustan suorittaman palvelun verotuspaikka olisi siinä valtiossa, jossa alustan kautta myyty palvelu verotetaan.

EU:n yhteinen alv-rekisteröinti

Rajat ylittävässä kuluttajakaupassa käytettävien arvonlisäveron yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmien (erityisjärjestelmät) soveltamisalaa laajennettaisiin ja erityisjärjestelmien toimivuutta parannettaisiin. Erityisjärjestelmän kautta voisi jatkossa ilmoittaa myös yritysten omien tavaroiden siirrot jäsenvaltiosta toiseen. Lisäksi käännetyn verovelvollisuuden soveltamisalaa laajennettaisiin, jolloin alv-rekisteröitynyt ostaja suorittaisi veron verotusvaltioon sijoittautumattoman myyjän puolesta. Nämä toimenpiteet yhdessä vähentäisivät merkittävästi tarvetta alv-rekisteröityä useassa EU-maassa ja vähentäisivät siten yritysten hallinnollista taakkaa.

Ehdotuksessa esitetään myös toimenpiteitä, joilla edistettäisiin alv-sääntöjen noudattamista ja viranomaisten valvontamahdollisuuksia maahantuotavien tavaroiden etämyynissä. Ennen tuontia tapahtuvaa tietojen vaihtoa myyjän tai sähköisen rajapinnan ylläpitäjän sekä tulliviranomaisten välillä kehitettäisiin, jotta voitaisiin paremmin turvata maahantuotavien tavaroiden etämyynissä sovellettavan erityisjärjestelmän (tuontijärjestelmä, IOSS-järjestelmä) toimintaa. Lisäksi ehdotetaan toimenpiteitä, joilla parannettaisiin tulliviranomaisten mahdollisuutta saada valvonnassa tarvittavia tietoja. Puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa ehdotetaan, että alustoja koskevasta tuontijärjestelmän käytön pakollisuudesta luovutaan. Keskustelua vaihtoehtoisista tavoista lisätä tuontijärjestelmän käyttöä jatkettaisiin tullireformia koskevien ehdotusten käsittelyn yhteydessä.

Voimaantulo

Ehdotetut toimenpiteet otettaisiin käyttöön vaiheittain pääosin aikavälillä 2026–2030.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Arvonlisäverodirektiiviä 2006/112/EY ja hallinnollisen yhteistyön asetusta (EU) N:o 904/2010 koskevat ehdotukset perustuvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 113 artiklaan. Täytäntöönpanoasetusta (EU) N:o 282/2011 koskeva ehdotus perustuu arvonlisäverodirektiivin 397 artiklaan. Ehdotusten hyväksyminen edellyttää jäsenvaltioiden yksimielisyyttä.

Arvonlisäverodirektiiviä koskevassa ehdotuksessa komissiolle esitetään siirrettäväksi säädösvaltaa (täytäntöönpanosäädös). Täytäntöönpanosäädöksellä turvattaisiin tuontijärjestelmän toimintaa. Komissio vahvistaisi täytäntöönpanosäädöksellä toimenpiteet, joilla torjuttaisiin tietyn tyyppisiä veropetoksia muun muassa siten, että tuontijärjestelmää käyttävälle verovelvolliselle annettuun yksilölliseen arvonlisäverotunnisteseen (IOSS-tunniste) yhdistettäisiin tuotuun tavaraan liittyvä lähetyskohtainen numero. Ehdotuksessa komissiolle esitetty valta antaa täytäntöönpanosäädös perustuu SEUT 291 artiklaan.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian esittelijä Euroopan parlamentissa on Olivier Chastel, talous- ja raha-asioiden valiokunta. Euroopan parlamenttia on kuultu ja sen lausunnosta äänestettiin täysistunnossa 22.11.2023.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö				
EU9-jaosto (verotus)	kirjallinen	menettely		9.–11.1.2023
EU-ministerivaliokunta	19.6.2024			

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotuksen toimeenpano edellyttäisi kansallisia lainsäädäntötoimia. Direktiivin säännökset olisi täytäntöön pantava arvonlisäverotusta koskevaan lainsäädäntöön. Ehdotetut täytäntöönpanoasetuksen ja hallinnollista yhteistyötä koskevan asetuksen muutokset olisivat velvoittavia ja sellaisinaan jäsenvaltioissa sovellettavia.

Direktiiviehdotus ei sisällä Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

Taloudelliset vaikutukset

Direktiiviehdotukseen sisältyy komission arvio, jonka mukaan ehdotettujen muutosten nettohyödyt olisivat koko EU:n tasolla 172–214 miljardia euroa vuosina 2023–2032. Suhteutettuna Suomen talouden kokoon tämä tarkoittaisi arviolta 3–4 miljardia euroa vuosina 2023–2032. Vaikutukset Suomen osalta voivat kuitenkin olla pienemmät, kun otetaan huomioon esimerkiksi alv-vajeen vähäisyys Suomessa verrattuna moniin muihin jäsenvaltioihin. Komissio ei ole arvioinut ehdotusten vaikutuksia jäsenvaltioittain. Kansallisista vaikutuksista ei ole mahdollista antaa tässä vaiheessa tarkkaa euromääräistä arviota. Vaikutusarviota pyritään tarkentamaan kansallisen jatkovalmistelun aikana.

Sisämarkkinoiden digitaalinen raportointivelvollisuus aiheuttaisi yrityksille ja verohallinnoille kertaluontoisia sekä jatkuvia tietojärjestelmä- ja muita hallinnollisia kustannuksia. Digitaalinen raportointivelvollisuus voisi myös vähentää yritysten hallinnollisia kustannuksia, kun siirrytään yhdenmukaiseen sähköiseen laskutukseen EU:ssa. Myös yhteenvetoilmoitusten poistuminen osaltaan keventäisi yritysten hallinnollista taakkaa. Digitaalinen raportointivelvollisuus ja arvonlisäverovelvollisuuden siirtäminen alustoille helpottaisi verovalvontaa ja lisäisi alv-velvoitteiden noudattamista. Suomen verotulot kasvaisivat, kun veropohja laajentuisi alustataloutta koskevien muutosten vuoksi. Muutosten arvioidaan lisäävän kilpailuneutraliteettia. Alv-rekisteröintiin ehdotetut muutokset vähentäisivät yritysten hallinnollista taakkaa, kun niiden ei tarvitsisi rekisteröityä useaan jäsenvaltioon ja tekisivät siten arvonlisäverovelvoitteiden noudattamisesta helpompaa etenkin pk-yrityksille.

Kirjelmässä U 103/2022 vp on kuvattu tarkemmin komission arvioita ehdotusten taloudellisista vaikutuksista.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan muistio 7711/24/31.5.2024
Puheenjohtajan kompromissiehdotukset 5040/24 (REV 3) ja 5042/24 (REV 2) 30.4.2024
sekä 5043/24 (REV 1) 26.4.2024
5040/24 (REV 4), 1.5.2024
9683/24, 8.5.2024
9684/24, 3.5.2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, erityisasiantuntija Tea Niiranen, p. 0295 530 319,
tea.niiranen@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1533/2022
EU/1532/2022
EU/1531/2022
EU/8/2024

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/149/2024-VM-23

Lehtimäki Jonne

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024, Luxemburg; 6. Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ecofin-neuvostossa on tarkoitus käydä läpi elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanon tilannetta, mahdollisesti esitellään komission kesäkuussa julkaisema lisäohjeistus toimeenpanosta sekä hyväksyä Irlannin päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelma.

Päivitykset hyväksytään samassa prosessissa kuin alkuperäiset suunnitelmat. Komissiolla on kaksi kuukautta aikaa arvioida päivitetty suunnitelma. Mikäli komission arvio suunnitelmasta on myönteinen, se tekee ehdotuksen neuvoston täytäntöönpanopäätökseksi. Asetuksen 20 artiklan mukaan neuvoston on käsiteltävä täytäntöönpanopäätökset pääsääntöisesti neljän viikon kuluttua komission ehdotuksen antamisesta. Neuvoston täytäntöönpanopäätös ja siinä vahvistettavat tavoitteet ja välitavoitteet muodostavat perustan maksatuksille RRF-välineestä.

Suomen kanta

Suomi ottaa päivitetyn ohjeistuksen tiedoksi.

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Irlannin päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelman täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano

Elpymis- ja palautumistukivälineen piirissä on tähän mennessä maksettu jäsenmaille noin 156,2 mrd. euroa avustuksina ja noin 84,2 mrd. euroa lainoina. Vuoden 2024 aikana on tähän mennessä hyväksytty 10 maksupyyntöä, mukaan lukien Suomen ensimmäinen maksupyyntö. Kaikki jäsenmaat ovat päivittäneet suunnitelmaansa ainakin kerran.

Päivitys ohjeistukseen

Komissio julkaisi 31.5.2024 luonnoksen päivitetystä ohjeistuksesta koskien jäsenvaltioiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia. Komissio pyrkii yksinkertaistamaan suunnitelmien täytäntöönpanoa sekä vähentämään jäsenvaltioiden hallinnollista taakkaa.

Ohjeistuksessa selvennetään jäsenvaltioiden mahdollisuuksia elpymis- ja palautumissuunnitelmien muuttamisesta RRF-asetuksen artiklan 21 mukaisesti tilanteissa, joissa jäsenvaltio tunnistaa hallinnollista taakkaa vähentävän vaihtoehdon toimenpiteen täytäntöönpanolle.

Lisäksi tarkoituksena on yksinkertaistaa jäsenvaltioiden raportointivaatimuksia vähentämällä jäsenvaltioilta pyydetyn tiedon määrää puolivuositaisessa raportoinnissa. Komissio tukee tarkastuksen ja valvonnan mahdollista yksinkertaistamista lisäämällä yhteistyötä sekä kansallisten että EU:n tarkastusviranomaisten kanssa välttääkseen päällekkäiset tarkastukset siinä määrin kuin se on mahdollista.

Komissio pyrkii tarjoamaan jäsenvaltioille lisäohjeita EU-rahoituksen yhteisvaikutuksista selventämällä edellytyksiä rahoituksen suhteosuuksien yhdistämiselle RRF:stä sekä muista EU-rahoitusvälineistä, välttämällä kuitenkin kaksinkertaisen rahoituksen.

b) Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

Irlanti

Irlanti toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 22.3.2024 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 21.5.2024. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 1,15 mrd. euroa. Suunnitelmasta vihreää siirtymää tukee 50,2 % (alkuperäisessä suunnitelmassa 42,0 %) ja digitaalista siirtymää 34,2 % (sama kuin alkuperäisessä suunnitelmassa).

Irlannin suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21c artiklan mukaisen REPowerEU-luvun lisäämiseen. Lisäksi Irlanti on tehnyt suunnitelmaansa pieniä muutoksia perustuen RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin, joihin jäsenvaltion viranomaiset eivät ole voineet vaikuttaa.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Irlanti ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä neljän toimenpiteen osalta ja lisäksi päivityksen yhteydessä tehdään teknisiä korjauksia kirjoitus- ja laskuvirheiden korjaamiseksi.

REPowerEU-luku

REPowerEU on osa elpymis- ja palautumistukivälinettä. Sillä tuetaan vihreää siirtymää ja irtautumista Venäjältä tuodusta fossiilienergiasta. Saadakseen REPowerEU-rahoitusta jäsenvaltioiden on päivitettävä suunnitelmaansa erillisellä REPowerEU-luvulla. Luvussa tulee esittää investoinnit ja uudistukset, joilla edistetään energiavarmuutta, energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä. Investoinnit ja uudistukset tulee toteuttaa vuoden 2026 kesään mennessä.

Irlanti saa avustusmuotoista REPowerEU-rahoitusta noin 89 milj. euroa sekä Brexit-mukautusvarauksista noin 150 milj. euroa. Irlannin REPowerEU-luku sisältää yhden uuden uudistuksen ja viisi uutta investointia. Uudistus koskee avomerellä tuotettavan uusiutuvan energian käyttöönottamista ja investoinnit koskevat esimerkiksi kestävän biometaanin tuotannon laajentamista.

Suunnitelman REPowerEU-luvun odotetaan edistävän tehokkaasti (arvio A) energiavarmuutta, unionin energiahuollon monipuolistamista, uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden lisäämistä, energian varastointikapasiteetin lisäämistä tai fossiilisista polttoaineista riippuvuuden välttämätöntä vähentämistä ennen vuotta 2030.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on säännöllisesti Euroopan parlamentin kuultavana elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Suomen kolmas päivitys, joka perustuu objektiivisiin syihin, lähetettiin komissiolle 16.5.2024 ja se on tällä hetkellä arvioitavana. Suunnitelman päivittäminen ja päivityksen hyväksyvä arvio on nähty tarpeelliseksi ennen Suomen toisen maksupyynnön lähettämistä komissiolle.

Asiakirjat

European Commission - COUNCIL IMPLEMENTING DECISION amending Implementing Decision (EU) (ST 11046/21 INIT; ST 11046/21 ADD 1) of 8 September 2021 on the approval of the assessment of the recovery and resilience plan for Ireland

European Commission - Guidance on recovery and resilience plans, update

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, harjoittelija Adrian Kühnis, +358 29 553 0413

VM/EUS, harjoittelija Inka Laajakallio, +35829 553 0376

VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +35829 553 0522
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/149/2024

EU/8/2024

Liitteet -

Viite -

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/703/2024-VM-1

Lehtimäki Jonne

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024, Luxemburg; 7. Eurooppalainen ohjausjakso 2024

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisee kevätpakettinsa poikkeuksellisesti vasta 19.6.2024. Asiakohdassa on tarkoitus esitellä kevätpaketin sisältöä ja käydä ensimmäinen keskustelu aiheesta.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio julkaisee eurooppalaiseen ohjausjaksoon kuuluvan kevätpakettinsa tänä vuonna poikkeuksellisesti vasta 19.6.2024. Pakettiin odotetaan kuuluvan maaraportit, suositukset maakohtaisiksi suosituksiksi, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanoon liittyvät kertomukset neuvostolle sekä ehdotus neuvoston päätökseksi suuntaviivoiksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikasta.

Eurooppalaisen ohjausjakson osalta heinäkuussa odotetaan maakohtaisten suositusten käsittelyä eri työryhmissä ja komiteoissa sekä niiden hyväksyntää ja neuvoston päätelmiä makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn syväanalyseista.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, p. +358 295 530 386
VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522

VAHVA-tunnus

EU/703/2024
EU/8/2024

Liitteet -

Viite -

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024, Luxemburg; 8. Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

UTPJ 59/2022 vp., UTP 54/2023 vp., E 17/2023 vp., U 36/2023 vp., E 58/2023 vp.,
UTPJ 2/2024 vp., UTP 12/2024 vp., E 31/2024 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) kokouksessa on tarkoitus keskustella Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa. Asiaa on käsitelty säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyksen alkamisen jälkeen. Puheenjohtajan ennakkotiedon mukaan Ukrainan valtiovarainministeri Serhiy Marchenko osallistuu vieraana kokouksen alkuosaan. Tämän jälkeen on tarkoitus käydä keskustelua Venäjän keskuspankin pysäytetyistä varoista.

Suomen kanta

Suomen kantoja liittyen Ukrainan tukemiseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä (E 58/2023 vp. ja E 31/2024 vp.), Ukrainan tukivälineeseen (E 17/2023 vp. ja U 36/2023 vp.), Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin UTP-selvityksissä (UTPJ 59/2022 vp. ja UTPJ 2/2024 vp.) ja Venäjän jäädytettyihin varoihin (UTP 54/2023 vp. ja UTP 12/2024 vp.).

Suomi on tuominut Venäjän hyökkäyksen Ukraina, osallistuu Euroopan unionin pakotteiden toimeenpanoon ja on jäädyttänyt kahdenvälistä yhteistyötä. Suomen tuki Ukrainalle ja maan suvereniteetille, itsenäisyydelle ja alueelliselle koskemattomuudelle on vankkumaton. Suomi edistää EU:n Venäjän-pakotteiden toimeenpanoa ja tehostamista. EU:n tulee jatkaa vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukeaan Ukrainalle, niin kauan kuin on tarpeen (E 58/2023 vp.). Ukrainan taloudellisen tuen osalta Suomi on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille, mutta pitää nykyistä rahoituskehityksen ulkopuolista Ukrainan tukivälinettä tai sitä vastaavaa järjestelyä tarkoituksenmukaisena mallina pidempiaikaisen tuen kanavoimiseksi Ukrainalle (E 31/2024 vp.).

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi suhtautuu myönteisesti jäädytettyjen venäläisten varojen takavarikointiin sekä niiden tuottojen käyttämiseen Ukrainan hyväksi. Varojen käyttöön on löydettävä oikeudellinen ratkaisu yhdessä kumppanimaiden kanssa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Valtioneuvosto korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä (U 36/2023 vp).

Valtioneuvosto sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU yhdessä kansainvälisten kumppanien kanssa tukee Ukrainaa välittömissä tarpeissa ja pitkän aikavälin jälleenrakennuksessa. Valtioneuvosto korostaa, että Ukrainan välineen tulisi osaltaan edistää myös kumppanien tuen jatkuvuutta (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Suomi tulee muodostamaan kantansa erikseen mahdollisten uusien ehdotusten osalta.

Pääasiallinen sisältö

Ukrainan tukivälineen toimeenpano

Ukrainan tukivälineen kautta tuetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia. Tukiväline on yhteensä enintään 50 miljardia euroa käypinä hintoina ja tuki koostuu lainoista (33 miljardia euroa) ja avustuksista (17 miljardia euroa).

Neuvosto hyväksyi 14.5.2024 täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksyttiin komission myönteinen arvio Ukraina-suunnitelmasta. Hyväksymisen jälkeen voidaan edetä Ukrainan tukivälineen maksatuksiin, ensin ennakorahoitus kesäkuussa (1,89 mrd. euroa) ja syys- ja joulukuussa kvartaalimaksatukset. Komissio on jo maksanut Ukrainalle maaliskuussa yhteensä 6 mrd. euroa nk. siltarahoitusta. Jokaisen Ukrainan maksuhakemuksen yhteydessä tullaan arvioimaan ennakkoehtojen täytyminen, mukaan lukien ihmisoikeudet ja demokraattiset prosessit.

Venäjän keskuspankin pysäytetyt varat ja Venäjää koskevat pakotteet

Neuvosto hyväksyi kirjallisessa menettelyssä 12.2.2024 komission ja korkean edustajan 12.12.2023 tekemän ensimmäisen esityksen koskien Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuottoja. Neuvoston päätöksellä ja asetuksella määritellään oikeudelliset puitteet arvopaperikeskuksille, miten pysäytettyjä varoja ja niistä syntyviä ylimääräisiä tuottoja tulee käsitellä. Arvopaperikeskuksia kielletään jakamasta tuotoista syntyviä verojen jälkeisiä voittoja omistajilleen ja niiden tulee pitää Venäjän keskuspankin pysäytetyt varat erillään muista varoista ja säilyttämään niiden hallinnoimisesta syntyvät ylimääräiset tuotot erillään. Tämä oli ensimmäinen askel kohti varojen siirtoa Ukrainalle.

Neuvosto hyväksyi 21.5.2024 Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuottoja koskevan nk. step 2 –ehdotuksen. Ehdotusten ytimessä on uusi tavoite, jossa Ukrainan jälleenrakennuksen lisäksi ylimääräiset tuotot ohjattaisiin myös Ukrainan itsepuolustuksen tukemiseksi. Tämä tavoite toteutettaisiin mallilla, joka ohjaisi 90% tuotoista aseelliseen tukeen Euroopan rauhanrahasto EPF:n kautta ja 10% Ukrainan jälleenrakennuksen tukemiseksi EU:n budjetin kautta. Ehdotuksissa arvioidaan, että Ukrainan tueksi allokoitavia ylimääräisiä tuottoja tulee olemaan 2,5-3 miljardia euroa vuosittain ml. 2024.

Keskustelua Venäjän keskuspankin pysäytetyistä varoista on käyty myös G7:ssä sekä G7-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien toukokuun kokouksessa että G7-huippukokouksessa 13.-15.6.2024. Esille on noussut ehdotuksia

ylimääräisten tuottojen vivuttamisesta lainaohjelman avulla. Ecofin-neuvoston on tarkoitus käydä keskustelua Venäjän keskuspankin pysäytetyistä varoista muun muassa 13.-15.6.2024 pidettävän G7-huippukokouksen annin pohjalta.

Komissio antoi 3.5.2024 ehdotuksensa 14. pakotekokonaisuudeksi jäsenvaltioille tarkasteltavaksi sekä 1.6.2024 päivitetty esitykset. Paketista on käyty keskusteluja neuvostossa.

Ukrainan tukeminen ja rahoitustarpeista

Suomi on tukenut Ukrainaa hyökkäyssodan alusta noin 2,9 miljardilla eurolla, josta puolustusmateriaalin osuus on n. 2 mrd. euroa). Tuki koostuu kehitysyhteistyön varoista, ml. humanitaarinen apu, materiaalituesta ja puolustusmateriaalituesta. Tukea kanavoidaan niin kahdenvälisesti kuin EU:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten kautta.

Ukrainan suurimpana taloudellisena haasteena ovat varojen riittävyys ja tähän liittyen kansainvälisen tuen maksatusten viiveet sekä toteutuminen. EU:n ja EU-maiden tuki on Ukrainalle elintärkeää, ja tukea on myös painetta lisätä. EU:n tuen ohella myös Yhdysvaltojen tuki on kriittistä. Helpotusta Ukrainan tilanteeseen tämän vuoden osalta toi 20.4. hyväksytty USA:n n. 61 mrd. usd. tukipaketti, joka käytännössä kattaisi yhdessä muun jo myönnetyn, etenkin EU-maiden ja IMF:n tuen, ohella tämän vuoden rahoitusvajeen yhdessä Ukrainan omien toimien kanssa sillä oletuksella, ettei Ukrainan tilanne heikkene merkittävästi vuoden toisen puoliskon aikana.

Yhdysvaltojen tukipäätös oli merkittävä huomioiden myös IMF:n EFF-ohjelman neljäs väliarviointi, joka valmistui aivan toukokuun lopulla. IMF:n johtokunnan tulee vielä vahvistaa väliarvio, jotta seuraava 2,2 mrd. usd. tukierä voidaan maksaa (päätös tulossa kesäkuun aikana). Toistaiseksi IMF-ohjelma on edennyt hyvin, kaikki määrälliset indikaattorit saavutettiin ja rakenteellisetkin kriteerit osittain pienellä viiveellä. Väliarvion yhteydessä päivitettiin myös tarvittavia talous- ja rahapolitiikkaan liittyviä toimia makrovakauden ylläpitämiseksi sekä tarvittavien uudistusten edistämiseksi. Ukraina on onnistunut saamaan aikaan talouskasvua ja pienentämään inflaatiota alkuvuoden aikana, mutta riskit ovat korkeat ja kasvusuunnassa sodan yhä jatkuessa. IMF:n arvion mukaan myös loppuvuoden näkymät ovat erittäin epävarmat. IMF arvioi Ukrainan rahoitussektorin olevan tällä hetkellä vakaa ja likvidi. Ukrainan talouden odotetaan eri arvioiden mukaan kasvavan kuluvana vuonna 3,0–3,2 %.

Ukrainan hallinnon tulee tehdä jatkuvasti priorisointia rahoituksen osittaisen epävarmuuden vuoksi. Fokus on juuri nyt niin puolustuksellisissa tarpeissa, ml. toive pystyä tehostamaan Ukrainan omaa puolustustuotantoa, kuin taloudellisen kasvun palauttamisessa, kotimaisten verotulojen mobilisoinnin tehostamisessa sekä riippuvuuden vähentämisessä kansainvälisestä tuesta. Alkuvuoden haasteiden ja kansainvälisen tuen viivästymisen jälkeen tilannetta on saatu vakautettua ja on odotettavissa, että loppuvuoden tukierät saataneen aikataulun mukaisesti, mikä tukee talouden tasapainoa. Ukrainan rahoitustarpeet (fiscal financing) ovat korkeat ja budjetin toimeenpanon kanssa on oltava tarkkana huomioiden julkisen talouden ja velkakestävyysvaikutusten vakauttamisen tarpeet (ml. verotuksen uudistuksia).

Ukrainan vuoden 2025 budjetin osalta tilanne on tätä vuotta selvästi haastavampi etenkin, mikäli sota yhä jatkuu, tarpeiden kasvaessa ja kansainvälisen rahoituksen ollessa tiukassa. Silläkin oletuksella, että sota loppuisi tämän vuoden aikana, ensi vuoden osalta rahoitustarve on toistaiseksi käytännössä kattamatta. Samalla näyttää yhä todennäköisemmältä, että sodan aktiivinen vaihe, ja samalla ulkoisen budjettituen tarve, tulee jatkumaan pidempään. Ukrainan ensi vuoden budjettivajeen on arvioitu olevan n.

12–15 mrd. usd., ja tämä asia tulee myös keskusteltavaksi ja ratkaistavaksi IMF-ohjelman arvioissa.

Vuoden 2023 osalta Ukrainan ulkoinen rahoitus oli 42,5 mrd. usd., tämänhetkinen arvio kuluvalle vuodelle 38,1 mrd. usd. ja ensi vuodelle 22,9 mrd. usd.

Maailmanpankin tarkennettu arvio Ukrainan jälleenrakennuksen hinnasta on 486 mrd. usd. seuraavan kymmenen vuoden aikana, Ukrainan oma arvio on kaksinkertainen tästä. Jälleenrakennuksen rahoitustarve tulee myös kasvamaan sodan jatkuessa, vaikka jälleenrakennusta jo osittain tehdäänkin. Arvio sodan aiheuttamien suorien tuhojen hinnasta on 152 mrd. usd.

Ukrainan taloudesta

Ukrainan talouskehitykseen vaikuttaa edelleen Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama shokki. Komission ennusteen mukaan talouskasvun odotetaan hidastuvan vuonna 2024 vuoden 2023 vahvan kasvun jälkeen eri syistä, kuten heikentyneen sentimentin, sodan jatkumisen sekä työvoimapulan vuoksi. Kuitenkin, BKT:n kasvun pitäisi alkaa kiihtyä vuoden 2025 kuluessa. Inflaation odotetaan pysyvän nopeana vuosina 2024 ja 2025. Julkisen talouden odotetaan velkaantuvan edelleen pitkälti sotaan liittyvien menojen takia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

SuVL 5/2024 vp. (12.6.2024) valtioneuvoston selvitykseen E 31/2024 vp.
Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomi on tukenut Ukrainaa hyökkäyssodan alusta noin 2,9 miljardilla eurolla, josta puolustusmateriaalin osuus on n. 2 mrd. euroa). Tuki koostuu kehitysyhteistyön varoista, ml. humanitaarinen apu, materiaalituesta ja puolustusmateriaalituesta. Tukea kanavoidaan niin kahdenvälisesti kuin EU:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten kautta.

Monivuotisen rahoituskehiksen välitarkistuksesta 1.2.2024 saavutetun sovun yhteydessä Ukrainan tukivälineen suuruudeksi määriteltiin 50 miljardia euroa käypinä hintoina. Tuki koostuu avustuksista (17 miljardia euroa) ja lainoista (33 miljardia euroa). Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineen 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta on arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoitustuesta on noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla.

Ulkoasianneuvosto päätti 18.3.2024 perustaa Ukrainan avustusrahaston (UAF) Euroopan rauhanrahaston yhteyteen ja korottaa rauhanrahaston rahoituskattoa 5 mrd. eurolla, joka varataan Ukrainalle. Suomen alustava laskennallinen maksuosuus Ukraina-rahastosta on yhteensä noin 88 miljoonaa euroa, eli noin 29 miljoonaa euroa vuodessa jaksolla 2025-2027.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, +358 295 530 228
VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
VM/KVR erityisasiantuntija Outi Jurkkola, + 358 295 530 479
VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, +358 295 530 257
VM/ EUS vanhempi finanssisihteeri Soila Järvenpää, + 358 295 530161
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/127/2024
EU/8/2024

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/292/2024-VM-12

Maisala Tiina

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024 Luxemburg; Ecofin-neuvoston raportti veroasioista Eurooppa-neuvostolle

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa hyväksytään Eurooppa-neuvostolle menevä raportti, joka koskee veroasioissa Belgian Pj-kaudella tehtyä työtä ja saavutettua edistystä.

Raportti on tarkoitus hyväksyä A-kohtana Ecofin-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä raportin.

Pääasiallinen sisältö

Neuvosto (Ecofin) raportoi Eurooppa-neuvostolle veroasioista puolivuositin.

Raportissa kuvataan Belgian puheenjohtajakaudella käsitellyjä veroasioita ja niissä saavutettua edistystä yritysverotuksen, arvonlisäverotuksen, energiaverotuksen, hallinnollisen yhteistyön aloilla sekä verotuksen alan koordinaatiossa.

Raportista päästiin yksimielisyyteen veroasioiden korkean tason työryhmässä 11.6.2024 ja etenee I/A-asiana Coreperiin ja Ecofin-neuvostoon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 7375/2024 rev. 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, finanssineuvos Tiina Maisala, p. 02955 30469
tiina.maisala@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/292/2024
EU/8/2024

Liitteet

Viite

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/292/2024-VM-11

Maisala Tiina

12.6.2024

ECOFIN-neuvosto 21.6.2024 Luxemburg; 10. Päätelmät yritysverotuksen Käytännesääntö- työryhmässä saavutetusta edistyksestä Belgian Pj- kaudella

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 21.6.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa hyväksytään Yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmän (Code of Conduct Group for Business Taxation) raportti ryhmän työskentelystä vuoden 2024 ensimmäisen puoliskon osalta sekä jatkotyötä ohjaavat neuvoston päätelmät.

Raportista ja päätelmistä päästiin yksimielisyyteen käytännesääntötyöryhmässä 10.6.2024. Ne on tarkoitus hyväksyä A-kohtana Ecofin-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät sekä raportin.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi jatkaa työtä veronkierron ja harmaan talouden torjumiseksi. Suomi seuraa kansainvälisiä verohankkeita ja vaikuttaa aktiivisesti verotuksen kansainvälisen kehitykseen.

Pääasiallinen sisältö

Yritysverotuksen käytännesääntöryhmän (Code of Conduct Group for Business Taxation) tehtävänä on tarkastella jäsenvaltioiden yritysverojärjestelmiä ja arvioida, onko joitakin niihin sisältyviä toimia katsottava haitalliseksi verokilpailuksi. Haitalliseksi katsotaan toimi, joka tiettyjen käytännesäännöissä määriteltyjen kriteerien mukaisesti arvioidaan kohtuuttomasti vaikuttavan yritystoiminnan sisäisiin sijoittumispäätöksiin yhteisössä esimerkiksi siksi, että toimi on suunnattu ainoastaan ulkomaisille yrityksille ja se takaa näille yrityksille edullisemman verokohtelun kuin mihin kyseisen jäsenvaltion yleisen yritysverojärjestelmän soveltaminen johtaisi. Käytännesäännöt eivät ole sitova EU-oikeudellinen instrumentti, mutta jäsenvaltiot ovat sitoutuneet sen noudattamiseen

poliittisesti. Käytännesääntöryhmä aloitti myös vuonna 2016 työn yhteisen EU-listan muodostamiseksi yhteistyöhaluttomista kolmansista valtioista verotuksen alalla.

Käytännesääntöryhmä toimittaa Ecofin-neuvostolle raportin työstään aina puolivuositain.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-ministerivaliokunta 19.6.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 19.6.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 7158/2024 rev.1

WK 7863/2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, finanssineuvos Tiina Maisala, p. 02955 30469, tiina.maisala@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/292/2024

EU/8/2024

Liitteet

Viite

Euroryhmän kokous 20.6.2024

Alustavien asialistojen mukaan Euroryhmän kokouksessa 20.6.2024 käsitellään seuraavia asioita:

Euroryhmä

1. Euron kansainvälinen rooli - tilannekatsaus

EKP julkaisi 12.6. vuosittaisen raporttinsa euron kansainvälisestä roolista. Raportin mukaan euro säilyi maailman toiseksi tärkeimpänä valuuttana ja sen osuus kansainvälisten valuuttojen käytöstä pysyi lähellä 20 prosenttia monella eri mittarilla. Geopoliittiset jännitteet kuitenkin lisäävät kansainvälisen rahajärjestelmän pirstaloitumisen riskiä.

Dollarin rooli kansainvälisenä valuuttana on edelleen ylivoimainen. Dollarin rooli reservivaluuttana on kuitenkin heikentynyt samalla, kun etenkin Kiinan renminbin osuus on kasvanut. Dollarin osuus on nyt 58 prosenttia, kun vuosituhannen alussa se oli yli 70 prosenttia. Muiden yksittäisten reservivaluuttojen yhteenlaskettu osuus ohitti viime vuonna ensimmäistä kertaa euron osuuden noustuaan yli 21 prosenttiin. Mediassa heräsi viime vuonna keskustelua BRICS-maiden suunnitelmasta ottaa käyttöön oma valuuttansa. Samalla kiinnostus euroon BRICS+-maiden virallisten sijoittajien keskuudessa, lukuun ottamatta Venäjää, on kuitenkin pysynyt vakaana.

Kansainvälisen valuuttajärjestelmän muutokset ja geopoliittiset riskit voivat vaikuttaa euron asemaan tulevaisuudessa. EKP:n raportin mukaan talous- ja rahaliiton syventäminen (ml. pääomamarkkinaunionin edistäminen) on keskeinen tekijä euron kansainvälisen roolin kasvattamisessa. EKP jatkaa euron kansainvälisen roolin seuranta ja tietojen julkaisemista säännöllisesti.

2. IMF Artikla IV -konsultaatio euroalueella

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) esittelee euroaluetta koskevan artikla IV -konsultaationsa tulokset. IMF:n artiklan IV mukainen euroalueen tarkastelu on vuosittainen menettely, jonka yhteydessä IMF tarkastelee talouden kehitystä ja siihen liittyviä riskejä, kuulee euroalueen päättäjiä ja esittää politiikkasuosituksia. Konsultaation johtopäätöksiä ei tiivistelmän laatimishetkellä ole saatavilla. IMF:n odotetaan nostavan esiin ainakin viimeisen vuoden talouskehityksen ja näkymät jatkossa, rahapolitiikan virityksen, julkisen talouden kestävyuden, ja mahdollisesti esittävän kantansa viimeaikaiseen teollisuuspolitiikan ja valtiontukikiilpailun nousuun.

Asiakohdassa voidaan myös yleisesti keskustella euroalueen viimeaikaisesta kokonaistaloudellisesta kehityksestä.

3. Muut asiat

Laajennettu kokoonpano

1. Euroalueen kilpailukyky: teollisuuspolitiikka ja markkinoiden integraatio

Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa käsitellään teollisuuspolitiikkaa ja markkinoiden yhdentymistä komission muistion pohjalta. Keskustelu on jatkoa aiemmille keskusteluille euroalueen kilpailukyystä.

Komission muistio esittelee teollisuuspolitiikan mahdollisuuksia vahvistaa Euroopan kilpailukykyä. Teollisuuspolitiikka vaikuttaa talouden tuottavuuden kehitykseen monin eri tavoin ja sillä voi olla useita erilaisia tavoitteita, jotka vaikuttavat epäsuorasti tuottavuuteen. Nämä vaikutukset voivat olla joko myönteisiä tai kielteisiä, ja niihin liittyy epävarmuutta ja vaihtelua. Tutkimuskirjallisuudessa ei ole yksiselitteistä näyttöä siitä, että teollisuuspolitiikka parantaisi tuottavuutta.

Teollisuuspolitiikan tavoitteiden saavuttaminen riippuu useista tekijöistä, kuten talouden rakenteiden uudistumisesta, riittävästä yritysten välisestä kilpailusta ja mittakaavaetujen hyödyntämisestä. Tavoitteiden saavuttaminen voi myös edellyttää useiden toisiaan täydentävien välineiden käyttöä. Teollisuuspolitiikan onnistuminen on riippuvainen myös taloudellisesta toimintaympäristöstä, joka vaikuttaa investointeihin ja taloudelliseen aktiviteettiin.

Komission muistiossa todetaan, että EU-tason toimet voivat olla tarpeellisia kansallisten tavoitteiden ja EU:n kilpailukyyn vahvistamisen yhteensovittamiseksi. Esimerkiksi valtiontuet voivat heikentää yhteismarkkinoiden toimintaa ja heikentää resurssien tehokasta kohdentumista. Komissio toteaa, että kansallisten toimien koordinoinnin lisäksi EU:n yhteinen teollisuuspolitiikka voi olla perusteltua yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Muut asiat

Liitteet -